

Hướng dẫn giải và trả lời câu hỏi trong bài Thực hành tiếng Việt lớp 7 trang 19 Tập 1 bộ sách Chân trời sáng tạo chính xác nhất, mời các em học sinh và phụ huynh tham khảo.

Soạn Ngữ văn lớp 7 Bài: Thực hành tiếng Việt trang 19 (Chân trời sáng tạo)**Câu 1 (trang 19 Ngữ văn lớp 7 Tập 1 SGK)**

Tìm phó từ trong những trường hợp sau, cho biết các phó từ ấy bổ sung ý nghĩa cho danh từ, động từ, tính từ nào?

a. Chưa gieo xuống đất

Hạt nằm lặng thinh.

(Trần Hữu Thung, Lời của cây)

b. Mâm đã thì thằm

Ghé tai nghe rõ.

(Trần Hữu Thung, Lời của cây)

c. Vẫn còn bao nhiêu nắng

Đã voi dần cơn mưa

Sấm cũng bớt bất ngờ

Trên hàng cây đang tuổi.

(Hữu Thỉnh, Sang thu)

d. Những buổi chiều tôi hay nhắm mắt sờ những bông hoa ròi tập đoán. Tôi đoán

được hai loại hoa: hoa mồng gà và hoa hướng dương. Bố cười khà khà khen tiên bộ lắm! Một hôm khác, tôi đoán được ba loại hoa.

(Nguyễn Ngọc Thuần, Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ)

đ. Nó vẫn giúp người quản tượng phá rẫy, kéo gỗ, nhưng chỉ khuây khoả những lúc làm việc rồi sau đó lại đứng buồn thiu.

(Vũ Hùng, Ông Một)

e. Khi biết mọi tiếng rống gọi đều vô ích, con voi lòng chạy vào nhà.

(Vũ Hùng, Ông Một)

Trả lời:

a. Phó từ *chưa* bổ sung ý nghĩa cho động từ *gieo*

b. Phó từ *đã* bổ sung ý nghĩa cho động từ *thì thầm*

c. Phó từ *vẫn* bổ sung ý nghĩa cho động từ *còn*

Phó từ *đã* bổ sung ý nghĩa cho động từ *voi*

Phó từ *cũng* bổ sung ý nghĩa cho động từ *bớt*

d. Phó từ *lắm* bổ sung ý nghĩa cho tính từ *tiến bộ*

đ. Phó từ *vẫn* bổ sung ý nghĩa cho động từ *giúp*

e. Phó từ *đều* bổ sung ý nghĩa cho tính từ *vô ích*

Câu 2 (SGK trang 19 Ngữ văn lớp 7 Tập 1)

Trong những trường hợp sau, phó từ được in đậm bổ sung ý nghĩa cho động từ hoặc tính từ nào?
Xác định ý nghĩa bổ sung trong từng trường hợp.

a. Rằng các bạn ơi

Cây chính là tôi

Nay mai **sẽ** lớn

Góp xanh đất trời.

(Trần Hữu Thung, Lời của cây)

b. Sương chùng chình qua ngõ

Hình như thu **đã** về.

(Hữu Thỉnh, Sang thu)

c. Ngày nào ông **cũng** cho nó ăn thêm hai vác mía to, hai thùng cháo.

(Vũ Hùng, Ông Một)

d. Ông quen nó **quá**, khó xa rời nó **được**.

(Vũ Hùng, Ông Một)

Trả lời:

a. Phó từ *sẽ* bổ sung ý nghĩa về *thời gian* cho động từ *lớn*

b. Phó từ *đã* bổ sung ý nghĩa về *thời gian* cho động từ *về*

c. Phó từ *cũng* bổ sung ý nghĩa về *sự tiếp diễn tương tự* cho động từ *cho*

d. Phó từ *quá* bổ sung ý nghĩa về *mức độ* cho tính từ *quen*

Phó từ *được* bổ sung ý nghĩa về *khả năng* cho động từ *xa rời*

Câu 3 (trang 20 Ngữ văn lớp 7 SGK Tập 1)

Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong đoạn thơ.

Khi hạt nảy mầm

Nhú lên giọt sữa

Mầm đã thì thắm

Ghé tai nghe rõ.

(Trần Hữu Thung, Lời của cây)

Trả lời:

- Biện pháp tu từ nhân hoá, khi miêu tả hạt mầm bằng hàng loạt những từ ngữ vốn được dùng để tả người: thì thắm

- Ngoài ra, bài thơ còn sử dụng một số biện pháp tu từ ẩn dụ (Nhú lên giọt sữa)

→Việc sử dụng các biện pháp tu từ như vậy đã không chỉ thể hiện mối quan hệ gần gũi của hạt mầm với con người; thể hiện tình yêu và sự gắn bó thân thiết với thế giới tự nhiên của nhân vật trữ tình mà còn góp phần xây dựng thế giới hình ảnh thiên nhiên thêm phần sinh động, ấn tượng và hấp dẫn.

Câu 4 (trang 20 Ngữ văn SGK lớp 7 Tập 1)

Trong đoạn thơ sau, nếu thay từ “phả” bằng từ “toả” hay “quyện” thì nội dung câu thơ thay đổi như thế nào? Vì sao?

Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se

Sương chùng chình qua ngõ

Hình như thu đã về.

(Hữu Thỉnh, Sang thu)

Trả lời:

- Nếu thay đổi từ “phả” bằng từ “tỏa” hay “quyện” sẽ làm thay đổi nội dung câu thơ rất lớn:

+ Từ “phả” nghĩa là bốc mạnh hoặc tỏa ra thành luồng – theo từ điển của Hoàng Phê) là động từ có sắc thái mạnh hơn động từ “tỏa” mới diễn tả được mùi vị của hương ổi chín đậm trong gió, mạnh mẽ choán lấy tâm trí của con người, mùi hương đó quyện thành luồng, hương thơm như sánh lại.

+ “Tỏa” sẽ gợi ra sự lan tỏa về mùi hương trong không gian, hương ổi sẽ không thể kích thích và gây được ấn tượng mạnh với người cảm nhận.

→ Khi dùng từ “phả”, tác giả muốn gây ấn tượng mạnh với người đọc về sự tập trung khi cảm nhận hương vị đặc trưng của mùa thu. Mà điều này sẽ mất đi nếu dùng hai từ kia.

Câu 5 (trang 20 SGK Ngữ văn 7 Tập 1)

Trong Từ điển tiếng Việt, từ dềnh dàng có 2 nghĩa sau: (1) chậm chạp, không khẩn

trương, để mắt nhiều thì giờ vào những việc phụ hoặc không cần thiết; (2) to lớn và gây cảm giác công kênh. Theo em, từ dềnh dàng trong đoạn thơ sau nên được hiểu theo nghĩa nào? Dựa vào đâu em có thể xác định được như vậy?

Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se

Sương chùng chình qua ngõ

Hình như thu đã về.

Sông được lúc dềnh dàng

Chim bắt đầu vội vã

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu

(Hữu Thịnh, Sang thu)

Trả lời:

- Theo em, từ dềnh dàng trong đoạn thơ sau nên được hiểu theo nghĩa (1) chậm chạp, không khẩn trương, để mất nhiều thì giờ vào những việc phụ hoặc không cần thiết.

- Vì:

+ Toàn bộ khổ thơ miêu tả sự chuyển mình vừa mơ hồ vừa tinh tế của thiên nhiên, cảnh vật khi sang thu.

+ Sự tương đồng về ý nghĩa với từ “chùng chình” (có ý nấn ná, làm chậm chạp để kéo dài thời gian).

→ Từ “dềnh dàng” với nét nghĩa này sẽ gợi tả dòng sông khi sang thu không còn cuộn cuộn gấp gáp như mùa hè mưa lũ mà chậm chạp, thong thả trôi. Đồng thời, cũng gợi cảm giác dòng sông như mang tâm trạng của con người, đang lắng lại, suy nghĩ trầm tư về những trải nghiệm đã qua.

Câu 6 (trang 20 SGK Ngữ văn lớp 7 Tập 1)

6. Se (1) và se (2), gieo (1) và gieo (2) trong các trường hợp sau là từ đa nghĩa hay từ đồng âm?
Hãy lí giải.

a1.

Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió *se* (1)

(Hữu Thịnh, Sang thu)

a2.

Nhìn những đứa trẻ co ro vì lạnh bên mái hiên, lòng tôi *se* (2) lại.

b1.

Chưa *gieo* (1) xuống đất

Hạt nằm lặng thinh.

(Trần Hữu Thung, Lời của cây)

b2. Câu chuyện Ông Một đã *gieo* (2) cho chúng ta niềm tin về sự tồn tại của tình yêu và trung thành mà loài vật dành cho con người.

Trả lời:

- Từ *se* trong hai trường hợp trên là các từ đồng âm vì:

+ *Se*₁ là chỉ thời tiết, khí trời khô và hơi lạnh

+ *Se*₂ là chỉ cảm giác, cảm thấy đau xót và xúc động

→ Các nghĩa này không có liên quan tới nhau

- Từ **gieo** trong hai trường hợp trên là từ đa nghĩa vì:

+ **Gieo₁** là chỉ hành động rắc hạt giống để cho mọc mầm lên cây

+ **Gieo₂** là chỉ hiện tượng làm cho nảy sinh, phát triển và lan truyền

→ Các nét nghĩa này có mối quan hệ với nhau, trong đó, **gieo₁** mang nghĩa gốc và **gieo₂** mang nghĩa chuyển